

missionen med Undtagelse af, at der er ubeladt to Paragrafer, men de øvrige Paragrafer, som ere medtagne, ere tagne saaledes, som de forelaa, og det uagtet jeg, som sagt, nok kunde ønske enkelte Ting ændrede deri. Dog skal jeg ogsaa nu lade Enkeltheberne ligge, idet jeg antager, at de lettere og bedre ville kunne ændres ved Forhandlingen i Udvalget. Det ærede Medlem sagde endvidere, at naar vi sit borgerligt Ægteskab, maatte vi tillige have en Kirkeforfatning, altsaa vel sagtens et Kirkeraad, der safsatte, hvilke Ægteskaber Kirken skulde anerkjende. Jeg tror nu ikke, at det vilde være heldigt for os at komme ind paa en Drøftelse af dette Spørgsmaal her; og Forslaget i Kirkekommissionen forudsatte ikke udtrykkelig et saadant Kirkeraads Tilstedeværelse. Jeg tror heller ikke, det er nødvendigt for denne Sags Vedkommende; thi jeg har i mit tidligere Foredrag paavist, at der ikke vilde ske nogen væsentlig Forandring i de kirkelige Bestemmelser, selv om man indfører almindeligt borgerligt Ægteskab som gjældende for Alle. Det ærede Medlem mente jo, at den Sanhed, man ønskede at faae ind i Forholdene, godt kunde opnaas, saaledes som Stillingen var, naar blot de Folk vilde melde sig ud af Folkekirken, som ikke med Rette kunde kræve kirkelig Bælle. Ja, det kunde man maaske sige, naar disse Folk vilde melde sig ud, men naar de nu ikke ville det? Og det er netop Stillingen, at der er en Mængde Menneſter, som ikke ville melde sig ud, uagtet de paa mange Punkter ere i Uoverensstemmelse med Folkekirken, saa at der kan reises stor Betænkelighed ved at vie dem. Man kan ikke tvinge de forskellige Fraktilte, med Hensyn til hvilke Præsterne kunne være i Tvivl, om de med god Samvittighed kunne vie dem, til at melde sig ud af Folkekirken i den Anledning. Man kunde heller ikke tvinge den Mand, jeg tidligere omtalte, som ved Dom var tvungen til at gifte sig, til at melde sig ud af Folkekirken, og saa fremdeles. Nei, naar Folk vil blive i Folkekirken, saa blive de der, og saa skulle de vedkommende Præster vie dem, men derved fremkommer netop Usandheden. Særligt har man angrebet Forslaget for det Tidspunktis Skyld, hvorpaa det er fremkommet, og det af to Grunde. Man har sagt, at den politiske Stilling var uheldig i Siebliffet til at behandle saadanne Forslag, og man har sagt, at det var urigtigt at bringe det frem, fordi man senere hen vil faae en Drøftelse af det store Andragende, der er kommet fra Åstov. Men med Hensyn til det sidste maa jeg dog bemærke, at jeg ikke forstaa, hvad Udbytte de ærede Medlemmer tro, man skulde faae af en saadan Forhandling af alle disse mange Spørgsmaal paa een Gang. Det vil erindres, at der i Åstovadressen er ikke mindre end otte Spørgsmaal, og hvis de skulle drøftes paa eengang, kan jeg ikke se Andet, end at det Oneste, der vil komme ud deraf, vil være almindelig Forvirring. En vil staa op og

tale om borgerligt Ægteskab, En om Præstevalg, En om Præstefrihed, og alle disse mange Punkter ere af meget forskjellig Art. Svorledes kan man vente at faae en frugtbar Drøftelse ud af det? Jeg tror virkelig, man tager feil, hvis man mener det, thi der hører dog til enhver frugtbar Drøftelse, at man skal tale om den samme Ting, saa de forskellige Meninger kunne komme til at staa saaledes til hinanden, at man kan se Sagen i den Belysning, som den faar fra de forskellige Sider; men naar otte forskellige Sager paa eengang foreligge til Behandling og det Sager af meget forskjellig Natur, vilde Forhandlingen umulig kunne være virkelig oplysende eller veiledende; den vilde kun kunne blive vilbløende. Jeg har derfor troet, at det var rettest at tage nogle af de Spørgsmaal for enkeltvis, thi paa den Maade har jeg tænkt, at der dog maaske kunde komme en frugtbar Forhandling ud deraf, og jeg har ogsaa taget Spørgsmaal, som ikke vare saaledes nye, at man maatte sige, de vare først blevene frembragne i Åstov, men Spørgsmaal, der vare blevene førte til Rigsdagen i de senere Aar, saaledes som dette Forslag blev ført til os ved Forhandlingen ifjor. Ved Indbringelsen gjorde jeg udtrykkelig opmærksom paa, at det Udvalg, der ifjor var nedsat, standsede i sit Arbejde netop paa det Punkt, hvor jeg iaar har tilladt mig at tage Sagen op igjen, idet Udvalgets Flertal henstillede det Forslag, som jeg nu har forelagt, til Ministeren og afventede hans Svar derpaa. Derfor forekommer det mig naturligt nu i den følgende Samling at tage Spørgsmaalet op igjen og høre Ministerens Svar. Idag have vi jo ikke hørt Noget fra den høitærede Minister. Vi have forleden under en anden Sags Behandling hørt hans Stilling dertil, og forsaavidt vide vi altsaa, hvad vi kunne vente os fra ham; men hvad man kan vente sig fra Thingets Side, vide vi ikke endnu. Saa vidt man kan skjønne efter de saaldne Udtalelser er der om Sagens Realitet Ænstemighed, eller den har ialtfald en meget stærk Stenning for sig, og er det Tilfældet, tror jeg paa ingen Maade, at det er betydningsløst, at vi behandle den i et Udvalg og der give Forslaget en saadan Skikkelse, som man fra forskellige Sider kan forene sig om, thi saa vil det være et overmaade vigtigt Bidrag til hele Sagens Forhandling Landet over, naar Folkethinget engang har vedtaget et Forslag af den Natur. Der er ganske vist Steder, hvor man ikke tillægger Folkethingets Vedtagelse synderlig Betydning; men jeg er overbevist om, at ude omkring i Landet vil det, at Folkethinget engang havde vedtaget et formuleret Forslag om borgerligt Ægteskab, være et af de bedste Midler til at fremme denne Sag i Fremtiden, naar vi engang kunne ind i Tilstande, hvor man overhovedet kan komme frem. Men jeg har ogsaa ved Indbringelsen af For-